

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การใช้จ่ายในการบริโภคนั้นถือเป็นสัดส่วนที่ใหญ่ที่สุดของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ GNP (Gross National Product) และเป็นรายจ่ายที่ค่อนข้างมีเสถียรภาพ จะเห็นได้จาก ตารางที่ 1.1 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคมีสัดส่วนมากกว่า 50 % ของรายจ่ายประชาชาติ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมารัฐบาลได้กระตุ้นให้ประชากรหันมาบริโภคมากยิ่งขึ้นเพื่อจะส่งผลที่ก่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมต่าง ๆ ก่อให้เกิดการลงทุน และมีการหมุนเวียนเงินทุน ในระบบเศรษฐกิจจนทำให้ประชากรมีการใช้จ่ายที่เกินตัวมีการนำสินค้าที่ฟุ่มเฟือยเข้ามาจำหน่ายและใช้ในการบริโภคภายในประเทศมากยิ่งขึ้น

รายจ่ายเพื่อการอุปโภคของครัวเรือน

การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคของภาคเอกชนในไตรมาสที่ 3 ของปี 2543ขยายตัวร้อยละ 3.9 เทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีที่แล้ว โดยไตรมาสที่ 3 นี้การอุปโภคบริโภคสะท้อนภาพของการชะลอตัวลงเนื่องจากยังคงมีปัญหาการว่างงานอยู่ และระดับราคาสินค้าอุปโภคบริโภคปรับตัวสูงขึ้นตามการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของราคาน้ำมัน ประชาชนจึงระมัดระวังการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ มากขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคภาคเอกชนยังคงมีการขยายตัวในทุกหมวด (ตามตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.1 แสดงรายจ่ายประชาชาติและการบริโภคของครัวเรือนในประเทศไทย

หน่วย : พันล้านบาท

ปี พ.ศ.	รายจ่ายประชาชาติ (GNP)	การบริโภค (C)	ร้อยละ C ใน GNP
2535	2,767	1,550	56.02
2536	3,108	1,732	55.72
2537	3,578	1,959	54.75
2538	4,124	2,224	53.93
2539	4,520	2,482	54.91
2540	4,616	2,592	56.15
2541	4,468	2,516	56.31
2542	4,488	2,600	57.93
2543	4,835	2,759	57.06

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
ปี 2535-2543

เศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 3 ปี 2543 ขยายตัวชะลอลงเมื่อพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง โดยขยายตัวจากไตรมาสเดียวกันปีที่แล้วเพียงร้อยละ 2.6 ต่ำกว่าอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.3 ในไตรมาสที่แล้ว โดยเป็นผลมาจากความต้องการในประเทศที่ชะลอตัวลงและต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน ในขณะที่การขยายตัวของการส่งออกยังคงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลักดันให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวได้ ทั้งนี้ เศรษฐกิจไทยในช่วงระยะ 9 เดือนของปี 2543 ขยายตัวจากระยะเดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ 4.7

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในไตรมาส 3 ปี 2543 มีมูลค่าเท่ากับ 1.226 ล้านล้านบาท เมื่อหักด้วยผลตอบแทนจากปัจจัยการผลิตรับสุทธิระหว่างประเทศแล้วจะได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติซึ่งมีมูลค่าเท่ากับ 1.210 ล้านล้านบาท มูลค่าที่แท้จริงขยายตัวร้อยละ 4.0

ตารางที่ 1.2 แสดง ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ(GDP) ด้านการใช้จ่าย เปรียบเทียบ อัตราการขยายตัวที่แท้จริงกับระยะเดียวกันของปีก่อนหน้า

หน่วย: ร้อยละ

	2541	2542	2542 Q1	2542 Q2	2542 Q3	2542 Q4	2543 Q1	2543 Q2	2543 Q3	2542 มค.-กย	2543 มค.-กย
ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน	-12.6	4.0	-1.3	1.2	8.2	8.3	5.8	5.3	3.9	2.5	5.0
ค่าใช้จ่ายของรัฐบาล	4.3	0.9	-2.1	10.0	-6.1	4.1	14.3	12.0	6.9	-0.2	10.7
การลงทุน	-45.0	-4.0	-25.8	0.1	1.9	12.5	28.9	1.7	-2.4	-8.7	8.2
การส่งออกสินค้าและบริการ	6.6	9.9	-0.6	4.6	14.0	21.4	21.4	16.0	18.9	6.0	18.8
สินค้า	6.3	12.2	0.90	7.2	17.4	24.1	35.0	19.4	24.7	8.0	26.1
บริการ	7.4	2.4	0.3	-5.0	2.0	11.9	-15.6	2.2	-4.8	-0.8	-7.0
การนำเข้าสินค้าและบริการ	-21.7	10.6	-7.8	15.7	13.8	19.6	44.3	16.0	20.8	7.4	25.7
สินค้า	-24.5	13.0	-6.6	15.8	16.7	24.8	52.0	20.9	24.2	8.9	30.7
บริการ	-8.2	1.3	-12.3	15.5	2.1	0.9	12.0	-4.5	5.1	1.5	3.6

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้เราสามารถแบ่งรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค โดยแบ่งตามดัชนีราคาผู้บริโภคซึ่งวัดถึงประสิทธิภาพในการจัดทำดัชนีราคาผู้บริโภคเพื่อเป็นเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจและความเปลี่ยนแปลงแห่งอำนาจการซื้อ (Purchasing Power) ของเงินในมือของประชาชนผู้บริโภคเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่รัฐบาลและสถาบันธุรกิจต่าง ๆ ของเอกชนที่จะได้ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับประกอบการพิจารณา วางนโยบายทางเศรษฐกิจ และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับค่าจ้างแรงงาน ระดับการผลิต และการตั้งราคาสินค้า ตลอดจนใช้เป็นประโยชน์ในการเปรียบเทียบฐานะความเป็นอยู่ของชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้ ซึ่งสามารถแบ่งรายการได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภค ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่มยาสูบ เครื่องนุ่งห่ม ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา เสื้อผ้าและเครื่องใช้ส่วนบุคคล
2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเคหะสถาน
3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและบริการขนส่งและค่าบริการสื่อสาร
4. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิงและการอ่าน เบ็ดเตล็ด
5. ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค ได้แก่ ค่าภาษี ของขวัญ เงินบริจาค เบี้ยประกัน ดอกเบี้ยเงินกู้

ตารางที่ 1.3 แสดงรายจ่ายเพื่ออุปโภคบริโภค จำแนกตามประเภทของรายจ่าย พ.ศ. 2538-2540

หน่วย: ล้านบาท

	2538	2539	2540
รวมรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	2,642,277	2,977,900	3,118,052
รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของ เอกชน	2,229,259	2,510,293	2,646,800
อาหาร	466,373	528,899	600,531
เครื่องคั้ม	159,590	158,720	212,397
ยาสูบ	42,536	48,490	53,669
เสื้อผ้าและเครื่องใช้ส่วนบุคคล	303,730	358,249	378,616
ค่าเช่าและค่าน้ำ	138,887	157,586	174,530
เชื้อเพลิงและแสงสว่าง	44,652	49,827	54,993
เฟอร์นิเจอร์, เครื่องใช้ในครัวเรือน	199,743	223,027	212,980
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	40,478	46,640	52,327
การรักษาพยาบาลและอนามัย	199,186	214,621	222,506
การขนส่งและสื่อสาร	249,317	376,884	362,763
ค่าพักผ่อนหย่อนใจ, การบันเทิง	328,541	378,682	382,078
บริการเบ็ดเตล็ด	57,971	67,701	70,260
บวก: ค่าใช้จ่ายในต่างประเทศ	78,531	80,133	75,793
หัก: ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ของ ชาวต่างประเทศ	180,273	204,166	206,643
รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ของรัฐบาล	413,018	467,607	471,252

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

จากตารางที่ 1.3 จะเห็นได้ว่ารายจ่ายส่วนใหญ่เพื่อการบริโภคของเอกชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นซึ่งส่วนใหญ่ใช้จ่ายในหมวดอาหารในสัดส่วนที่สูง ใน ปี พ.ศ. 2540 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารถึง 600,531 ล้านบาทซึ่งคิดเป็น 22.68 เปอร์เซ็นต์ ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของเอกชน

จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2540 มีผลิตภัณฑ์ภาค ในปี พ.ศ.2540 ถึง 82,444 ล้านบาท และมี รายได้เฉลี่ยต่อคน 57,015 บาท ต่อคนต่อปี (ตามตาราง ที่ 1.4)

ตารางที่ 1.4 แสดงผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดตามราคาประจำปีจำแนกเป็นรายภาคและราย จังหวัด พ.ศ.2538-2540

ภาค / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด			รายได้เฉลี่ย/คน		
	ราคาประจำปี 2538 (ล้านบาท)	ราคาประจำปี 2539 (ล้านบาท)	ราคาประจำปี 2540 (ล้านบาท)	ต่อคน 2538 (บาท)	ต่อคน 2539 (บาท)	ต่อคน 2540 (บาท)
ทั่วราชอาณาจักร	4,185,628	4,608,492	4,724,104	70,464	70,804	77,953
กรุงเทพฯและ ปริมณฑล	2,160,930	2,359,894	2,388,374	211,835	226,282	224,050
ภาคกลาง	186,961	213,549	220,634	64,917	74,046	76,291
ภาคตะวันออก	400,496	463,791	501,486	106,628	121,890	130,222
ภาคตะวันตก	175,265	190,826	196,394	52,427	56,625	57,831
ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	493,169	541,385	557,149	24,359	26,532	27,082
ภาคใต้	385,201	414,609	426,697	49,045	52,080	52,947
ภาคเหนือ	383,606	424,438	433,370	34,494	38,070	38,794
เชียงใหม่	71,484	78,712	82,444	49,676	54,547	57,015

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองหลักในการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคในปี พ.ศ.2543/3 จังหวัด เชียงใหม่มีประชากรทั้งสิ้น 1,468,488 คน เป็นชาย 749,894 คน คิดเป็นร้อยละ 51.06 เป็นหญิง 718,593 คน คิดเป็นร้อยละ 48.94 ของประชากรทั้งหมด ปัจจุบันโครงสร้างทางเศรษฐกิจของ จังหวัดเชียงใหม่ แม้จะอาศัยการผลิตภาคเกษตรเป็นหลัก โดยเฉพาะสาขาพืชผล แต่ในช่วงที่ผ่านมา เศรษฐกิจภาคนอกเกษตรเริ่มมีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะสาขาบริการและการท่องเที่ยว ส่งผล

ให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวเติบโตตามไปด้วย ในขณะเดียวกันสาขาอุตสาหกรรมก็ขยายตัว เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

จากผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ.2539 พบว่าครัวเรือนใน จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณเดือนละ 9,040 บาทต่อเดือน ในจำนวนนี้ ประมาณ 7,945 บาทหรือร้อยละ 87.9 เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภค ซึ่งได้แก่อาหารและเครื่องดื่ม ยาสูบ เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ที่อยู่อาศัย ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร การบันเทิงและการอ่าน การศึกษา และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ส่วนค่าใช้จ่ายอีกประมาณ 1,095 บาท หรือร้อยละ 12.1 เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคซึ่งได้แก่ ค่าภาษี ของขวัญ และเงินบริจาค เบี้ยประกัน เงินซื้อสลากกินแบ่ง ดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของครัวเรือน ตามสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนพบว่าครัวเรือนผู้ดำเนินธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตรมีค่าใช้จ่ายสูงสุดคือ ประมาณเดือนละ 12,223 บาทรองลงมาคือ ครัวเรือนลูกจ้างและครัวเรือนผู้ไม่ได้ปฏิบัติในเชิงเศรษฐกิจมีค่าใช้จ่ายประมาณ เดือนละ 9,311 บาท และ 7,474 บาทตามลำดับส่วนครัวเรือนผู้ถือครองทำการเกษตร มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดจากการที่มีฐานเศรษฐกิจสำคัญหลายชนิดทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่เป็นไปอย่างรวดเร็วและค่อนข้างมีเสถียรภาพ โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GDP: Gross Provincial Product)ในปี พ.ศ. 2540 จำนวน 82,443,823 ล้านบาท มีรายได้เฉลี่ยต่อคน (Per Capita GPP) จำนวน 57,015 บาท/ปี คือประมาณเดือนละ 6,146 บาท

ในช่วงที่ประเทศประสบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ครัวเรือนกว่าครึ่งหนึ่งของครัวเรือนทั้งสิ้นทั่วประเทศ (ร้อยละ 52.4) มีรายได้ในปี 2542 โดดเดี่ยวกับรายได้ในปี 2541 ครัวเรือนร้อยละ 41.4 มีรายได้ลดลง ส่วนครัวเรือนร้อยละ 6.2 มีรายได้เพิ่มขึ้น การที่รายได้ของครัวเรือนลดลงนั้น ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากรายได้จากการเกษตรลดลง เพราะราคาผลผลิตตกต่ำ/ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น บางส่วนประสบภัยธรรมชาติจากภาวะภัยแล้งหรือน้ำท่วม

นอกจากผลกระทบที่มีต่อครัวเรือนส่วนหนึ่งซึ่งทำให้รายได้ครัวเรือนลดลงแล้ว ครัวเรือนโดยทั่วไปยังได้รับผลกระทบจากราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่สำคัญมีราคาสูงขึ้นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมวดอาหารและเครื่องดื่ม

ครัวเรือนที่ประสบปัญหาต้องปรับตัวเพื่อแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาโดยปรับแผนการบริโภคอาหารเพื่อใช้จ่ายให้น้อยลง ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล โดยเปลี่ยนไปรักษาพยาบาลของรัฐ แทนโรงพยาบาลเอกชน หรือซื้อยามารักษาเอง ครัวเรือนบางส่วนต้องกู้ยืมเงินจากผู้อื่นเพื่อมาใช้จ่าย บางส่วนต้องถอนเงินออมมาใช้ บ้างก็ต้องไปหางานทำยังต่างถิ่น จำนำ จำนองทรัพย์สิน หรือขายทรัพย์สินที่มีอยู่นอกจากนี้บางครัวเรือนที่บุตรหลานต้องลาออกจากการเรียน ไม่สามารถเรียนต่อได้

อย่างไรก็ดียังมีครัวเรือนส่วนหนึ่งที่สมาชิกในครัวเรือนได้เข้าทำงานในโครงการสร้างงานของรัฐ และครัวเรือนบางส่วนได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านหรือชุมชน

ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบการใช้จ่ายของประชาชนในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจปีพ.ศ.2540และศึกษาว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคอย่างไร การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมการบริโภคนี้อาจมีผลต่อการจัดสรรทรัพยากรและเป็นแนวทางที่จะส่งเสริม การผลิตสินค้าประเภทใดมากขึ้นหรือน้อยลง เพราะการบริโภคในสินค้าประเภทใดย่อมจะทำให้ระบบเศรษฐกิจผลิตสินค้านั้นมากขึ้น นอกจากนี้การลงทุนในสินค้าใดย่อมมีผลต่อสวัสดิการของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปด้วย เพราะเมื่อทราบปัจจัยดังกล่าวย่อมจะมีประโยชน์ต่อผู้วางนโยบายและผู้บริหารประเทศในการที่จะแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจและต่อประชาชนผู้บริโภคด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ก่อนและหลังวิกฤตทางเศรษฐกิจ

1.2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ก่อนและหลังวิกฤตทางเศรษฐกิจ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการบริโภคและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้จ่ายของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ในยุคเศรษฐกิจถดถอยในแต่ละหมวดสินค้า

1.3.2 เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมของผู้บริโภคของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ในยุคเศรษฐกิจถดถอย

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่ตามหมวดสินค้าและบริการที่ต้องการศึกษาก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจโดยแบ่งการรวบรวมออกเป็น 5 หมวดศึกษาดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภค ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่มยาสูบ เครื่องนุ่งห่ม ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา เสื้อผ้าและเครื่องใช้ส่วนบุคคล
2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเคหะสถาน
3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและบริการขนส่งและค่าบริการสื่อสาร
4. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิงและการอ่าน เบ็ดเตล็ด
5. ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค ได้แก่ ค่าภาษี ของขวัญ เงินบริจาค เบี้ยประกัน ดอกเบี้ยเงินกู้

ทั้งนี้ ได้ทำการสอบถามผู้บริโภครวมของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ได้ตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 293 ตัวอย่าง

1.5 คำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1.5.1 ครัวเรือน หมายถึง บุคคลในครัวเรือนที่มีจำนวนคนในครัวเรือนตั้งแต่ 1 คนขึ้นไปอยู่ร่วมกันและมีการบริโภคปัจจัย 4 ร่วมกัน โดยบุคคลเหล่านี้อาจจะเป็นสามี ภรรยา หรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตหรืออาศัยอยู่ร่วมกันและมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว

1.5.2 รายได้ของครัวเรือน หมายถึง เงินได้ในรูปของตัวเงิน (Money Income) ของสมาชิกในครัวเรือนซึ่งได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าไร เงินโอน ดอกเบี้ย หรือดอกเบี้ย หรือรายได้อื่น ๆ ที่หักค่าใช้จ่ายแล้ว

1.5.3 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนหมายถึง จำนวนเงินที่ครัวเรือนได้ใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีพ ไม่รวมถึงค่าผ่อนชำระบ้าน/ที่ดินและรายจ่ายเพื่อสะสมทุนอื่น ๆ ตลอดจนรายจ่ายที่จัดว่าเป็นการออม เช่น เบี้ยประกันชีวิตสะสมทรัพย์

1.5.4 ก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ คือ ก่อนปี พ.ศ. 2540

1.5.5 หลังวิกฤตเศรษฐกิจ คือ หลังปี พ.ศ. 2540 ถึงปัจจุบัน

1.5.6 อาชีพลูกจ้างเอกชน ได้แก่ พนักงานธนาคาร พนักงานบริษัท พนักงานสถาบันการเงิน

1.5.7 อาชีพภาคอุตสาหกรรมและบริการ ได้แก่ พนักงานโรงแรม พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม

1.5.8 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ

1.5.9 อาชีพอื่น ๆ ได้แก่ เจ้าของกิจการและอาชีพที่ไม่อยู่ในหมวดดังกล่าวข้างต้น